Constituirea ca parte civilă în procesul penal: cum îți poți recupera prejudiciul

Ce înseamnă constituirea ca parte civilă

Atunci când o persoană suferă un prejudiciu ca urmare a unei infracțiuni, poate solicita despăgubiri în cadrul procesului penal. Această procedură se numește constituire ca parte civilă și permite victimei să obțină repararea pagubei fără a mai deschide un proces civil separat. Este o cale mai rapidă și mai eficientă, deoarece instanța penală se pronunță atât asupra vinovăției inculpatului, cât și asupra obligației acestuia de a plăti despăgubiri.

Constituirea ca parte civilă este un drept al persoanei vătămate, nu o obligație. Dacă nu te constitui parte civilă în procesul penal, poți introduce ulterior o acțiune separată în fața instanței civile. Totuși, procedura penală oferă avantajul unei soluționări unitare, mai ales când prejudiciul rezultă direct din infracțiune și este ușor de cuantificat.

Cine se poate constitui parte civilă

Orice persoană fizică sau juridică care a suferit un prejudiciu material, moral sau fizic prin săvârșirea unei infracțiuni poate cere despăgubiri. Persoana vătămată trebuie să dovedească legătura de cauzalitate dintre infracțiune și pagubă. De exemplu, dacă ai fost victima unui furt, poți solicita restituirea bunurilor sau contravaloarea lor. Dacă ai suferit vătămări corporale, poți cere daune morale pentru suferința fizică și psihică.

Este important de reținut că nu orice prejudiciu poate fi recuperat în procesul penal. Instanța penală analizează doar pagubele care decurg direct din infracțiunea pentru care s-a dispus trimiterea în judecată. Dacă prejudiciul este indirect sau prea complex, poate fi necesară o acțiune civilă separată.

View the location on Google Maps

Cum se face constituirea ca parte civilă

Procedura începe de regulă în faza de urmărire penală. Persoana vătămată poate depune o cerere scrisă la organul de urmărire penală (poliție sau parchet) prin care solicită să fie recunoscută ca parte civilă și să i se acorde despăgubiri. Cererea trebuie să cuprindă cuantumul prejudiciului și probele care îl susțin. Dacă nu ai făcut acest demers în cursul urmăririi penale, o poți face direct în fața instanței de judecată, până la citirea actului de sesizare (de regulă, rechizitoriul).

Instanța penală nu este obligată să acorde despăgubiri doar pentru că te-ai constituit parte civilă. Ea analizează probele și stabilește dacă prejudiciul există, în ce măsură și dacă inculpatul este responsabil. Dacă inculpatul este achitat sau dacă instanța constată că prejudiciul nu a fost dovedit, cererea ta va fi respinsă. În acest caz, poți încerca recuperarea pe cale civilă, dar vei pierde timpul și resursele investite în procesul penal.

Ce tipuri de prejudicii pot fi recuperate

Prejudiciul material este cel mai frecvent invocat. El include pagube directe, precum distrugerea bunurilor, cheltuielile medicale sau pierderea veniturilor. De asemenea, poate fi solicitată și repararea prejudiciului moral, adică suferința psihică cauzată de infracțiune. Daunele morale sunt mai greu de cuantificat, iar instanța le apreciază în funcție de gravitatea faptei, de impactul asupra victimei și de circumstanțele concrete.

Un aspect important este că nu poți cere despăgubiri pentru prejudicii care nu au legătură directă cu infracțiunea. De exemplu, dacă ai fost înșelat printr-un contract fals, poți solicita doar suma pe care ai pierdut-o, nu și profitul pe care l-ai fi putut obține dacă nu ai fi fost înșelat.

Rolul sechestrului asigurător în recuperarea prejudiciului

Pentru a te asigura că inculpatul nu își ascunde sau înstrăinează bunurile înainte de soluționarea procesului, poți solicita instituirea unui sechestru asigurător. Acesta este o măsură procesuală prin care bunurile inculpatului (imobile, autovehicule, conturi bancare) sunt indisponibilizate până la finalizarea procesului. Dacă inculpatul este găsit vinovat și obligat la plata despăgubirilor, sechestrul asigurător asigură că există bunuri din care să se execute silit.

În practică, sechestrul asigurător se aplică de regulă asupra bunurilor mobile sau imobile ale inculpatului, dar poate viza și sumele din conturi bancare. Instanța poate dispune această măsură la cererea persoanei vătămate sau din oficiu, dacă există pericolul ca inculpatul să se sustragă de la executare.

Un alt mecanism important este confiscarea specială sau confiscarea extinsă. Confiscarea specială presupune luarea bunurilor care au fost folosite la săvârșirea infracțiunii sau care au fost dobândite prin infracțiune. Confiscarea extinsă se aplică atunci când inculpatul are bunuri a căror valoare depășește în mod vădit veniturile sale legale și există indicii că provin din

activități infracționale. Ambele măsuri pot contribui la recuperarea prejudiciului, deoarece bunurile confiscate pot fi valorificate pentru acoperirea pagubei.

Ce trebuie să știi despre procedură

Constituirea ca parte civilă nu este automată. Trebuie să faci o cerere expresă, să indici valoarea prejudiciului și să depui probe. Dacă nu te conformezi, instanța nu va acorda despăgubiri din oficiu. De asemenea, este recomandat să ai reprezentare legală, mai ales dacă prejudiciul este mare sau complex. Un avocat contestare sechestru poate analiza situația ta și poate formula cererea de constituire ca parte civilă în termenul legal.

Un aspect practic: dacă inculpatul este insolvabil (nu are bunuri sau venituri), chiar dacă instanța îți acordă despăgubiri, s-ar putea să nu le poți recupera efectiv. De aceea, este important să acționezi rapid pentru a solicita sechestrul asigurător încă din faza de urmărire penală.

Ce faci dacă ai fost victima unei infracțiuni

Dacă ai suferit un prejudiciu în urma unei infracțiuni, primul pas este să depui plângere penală la poliție sau la parchet. În cadrul plângerii, poți menționa că dorești să te constitui parte civilă. Ulterior, vei fi citat la audieri și vei putea prezenta probele care susțin cererea ta. Dacă nu ai făcut acest demers la început, poți oricând să te adresezi unui avocat care să te asiste în completarea cererii.

Un avocat contestare sechestru poate fi util mai ales atunci când inculpatul încearcă să își ascundă bunurile. Contestarea sechestrului poate fi necesară dacă măsura a fost aplicată abuziv sau asupra unor bunuri care nu aparțin inculpatului. În astfel de situații, un avocat specializat poate formula contestație și poate apăra interesele tale.

Dacă te afli în București și ai nevoie de asistență juridică în materie penală, poți contacta Avocat Bogdan Lamatic, cu sediul pe Strada Colonel Ștefan Stoika 22, 012244 București, Romania, la numărul de telefon +40 745 506 443.

Afacerea Avocat Bogdan Lamatic este prezentă și pe Telegram.